

DE ZIEKTE PIA

Verschijnselen

De ziekte kan zich op verschillende manieren uiten, van acuut tot subklinisch.

Acuut: bloederige stinkende diarree en bleke varkens. Meestal bij zware vleesvarkens of wat oudere fokgelten. Vaak zijn er slechts een paar dieren in de afdeling aangetast.

Chronisch: slechte uniformiteit, bleke en slijtende dieren en diarree. Dit kan optreden vanaf 7 weken leeftijd. Op sectie hebben de dieren een 'tuinslangdarm' (verdikt laatste deel van de dunne darm).

Subklinisch: een verminderde groei en verhoogde voederconversie, verder geen verschijnselen. Kan bij zowel biggen als vleesvarkens voorkomen.

Oorzaak

De verwekker is de bacterie *Lawsonia intracellularis*. Op het merendeel van de bedrijven is deze bacterie aanwezig. De aandoening wordt naast Pia ook wel ileitis genoemd, omdat het ileum het ontstoken deel van de darm is waar het om draait.

Besmettingsroute

De bacterie wordt via mest over het bedrijf verspreid. In mest kan de kiem 2 tot 3 weken overleven. Pas dus op met het verslepen van mest via bijvoorbeeld kleding, schoeisel en gebruiksmaterialen. Besmette varkens kunnen de kiem tot wel 10 weken na infectie uitscheiden. Na een behandeling treedt dus over het algemeen een herinfectie op als niet alle dieren behandeld zijn. Meestal vindt infectie kort na spenen plaats, dus vaak nemen nieuwe koppels vleesvarkens de infectie mee. Ook knaagdieren en vogels kunnen de kiem verspreiden en uitscheiden.

Schade

In Nederland is rond de 80% van de bedrijven besmet en op een besmet bedrijf zo'n 40% van de varkens. Uit schattingen blijkt dat een besmet dier zo'n 5-10 euro kost, dus de schade zit rond de 3 euro per aanwezig varken.

Diagnose

De klinische verschijnselen kunnen bij de acute vorm de diagnose bevestigen. Bij chronische of acute diarree kan de kiem in mest aangetoond worden met de PCR techniek. Via sectie kan er onderscheid gemaakt worden met andere oorzaken van (bloederige) diarree, zoals maagzweren, salmonellose en wormen. Met microscopisch onderzoek kan het afwijkende darmslijmvlies onderzocht worden. Bloedonderzoek kan een Pia infectie bevestigen. Bloedonderzoek op antistoffen is pas mogelijk 2 à 3 weken na de klinische problemen. Slachtlijnonderzoek op het aantal verdikte darmen kan een indicatie geven van Pia problematiek, maar is niet bevestigend voor *Lawsonia*.

Risicofactoren

Met name hygiëne en het gebruik van aparte materialen en kleding per afdeling zijn belangrijk om versleep van de bacterie te voorkomen. Leeggekomen afdelingen goed reinigen, ontsmetten en drogen. Hou er rekening mee dat de kiem in de put nog 3 weken infectieus kan zijn, dus mest uit de put blijft ook een risicofactor. Verder is een goede ongediertebestrijding belangrijk. Over de invloed van voeding is nog veel onbekend.

Behandeling

Varkens die klinisch ziek zijn, kunnen het beste per injectie behandeld worden. Het is verstandig de overige dieren uit de afdeling ook te behandelen, dit kan wel via het voer. Overleg met uw dierenarts voor de te volgen strategie en de duur van de behandeling.

Preventie

Doordat de kiem op de meeste bedrijven voorkomt, is de aankoop van vrije dieren geen reële optie. Het is dus belangrijk door maatregelen op uw eigen bedrijf problemen van de infectie te voorkomen of te beperken. Door middel van bloedonderzoek kan worden vastgesteld op welk moment de dieren besmet worden. Het infectiemoment ligt zo'n 3 weken voordat er antistoffen aangetoond worden. Overleg met uw dierenarts voor het te volgen tapschema. Met behulp van de resultaten kan een plan van aanpak opgesteld worden.

Er kan besloten worden te gaan vaccineren. Er is een entstof die kan worden toegediend via het drinkwater of individueel in de bek bij biggen. Het optimale entmoment is 3 weken voordat infectie plaatsvindt, dus 6 weken voordat er antistoffen in het bloed zijn gevonden.

Een andere optie is preventief medicineren rond het infectiemoment. In het kader van het verminderen van antibioticumgebruik en het verantwoord gebruiken van antibiotica heeft dit niet onze voorkeur.

